

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-31)

DÜNYA KULAK VE İŞİTME GÜNÜ 3 MART (2024)

İşitme, çevremizdeki sesleri algıladığımız duyumuzdur. İşitme yoluyla çevremizle ilişki kurar, başkalarıyla iletişim kurar, düşüncelerimizi ifade eder ve öğrenme süreçlerini tamamlarız. İşitme kulaktan beyne uzanan karmaşık bir yapının birlikte çalışması ile sağlanır. Bu yapının herhangi bir unsuru normal çalışmadığında işitme kaybı görülür ve uygun şekilde ele alınmadığı takdirde toplumu bir bütün olarak etkiler.^{1,2}

Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre, küresel olarak her yirmi kişiden biri (430 milyon kişi) işitme kaybını gidermek için tedaviye ihtiyaç duymaktadır ve tedavi ihtiyacı olan her 5 kişiden dördü tedavisiz kalmaktadır. Ek olarak bir milyardan fazla genç yetişkin, güvenli olmayan dinleme alışkanlıkları nedeniyle kalıcı işitme kaybı riski altındadır. Tahminlere göre 2050 yılına gelindiğinde dünya genelinde 2,5 milyar insanın çeşitli düzeylerde işitme kaybı yaşayacağı öngörülmektedir.^{3,4} Türkiye'de ise Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının güncel kayıtlarına göre 179.867 işitme kaybı tanısı almış kişi bulunmaktadır.⁵

Dünya Sağlık Örgütü tarafından, işitme kaybı olan kişiler için yapmış olduğu çalışmalardan dolayı Alexander Graham Bell'in doğum günü olan 3 Mart tarihi "**Dünya Kulak ve İşitme Günü**" olarak organize edilmektedir. Dünya genelinde 2015 yılından itibaren her yıl çeşitli etkinlikler düzenlenen bu özel günün 2024 yılı teması "**Bakış açılarını değiştirelim: kulak ve işitme bakımını herkes için gerçekleştirelim!**" olarak belirlenmiştir.⁶

Bu özel gün kapsamında gerçekleştirilen etkinlikler ile;

- ✓ Kulak ve işitme problemleri ile ilgili yaygın yanlışların ortadan kaldırılmasına yönelik kanıta dayalı bilgilerin üretilmesi,
- ✓ İşitme kaybına yönelik damgalamayla mücadele eden çalışmalar yapılması için çağrıda bulunulması amaçlanmaktadır.³

¹[İnternet] Amerika Birleşik Devletleri Hastalık Kontrol ve Koruma Merkezi. İşitme Kaybı. <https://www.cdc.gov/ncbddd/hearingloss/facts.html> (Erişim: 21.02.2024)

²Dünya Sağlık Örgütü. World Report on Hearing. 2021 Cenevre. ISBN: 978-92-4-002048-1

³[İnternet]Dünya Sağlık Örgütü. <https://www.who.int/campaigns/world-hearing-day/2024> (Erişim: 21.02.2024)

⁴[İnternet] <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/deafness-and-hearing-loss> Erişim:20.02.2024

⁵[İnternet] T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü.

<https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/haberler/uluslararasıC4%B1-i%CC%87%C5%9Fitme-engelliler-haftas%C4%B1.html> (Erişim:20.02.2024)

⁶[İnternet]Dünya Sağlık Örgütü. <https://www.who.int/campaigns/world-hearing-day> (Erişim:20.02.2024)

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-31)

İşitme kaybı her yaş grubunda görülebilmekle birlikte erken dönemde tanı konulması ve gerekli müdahalelerin yapılması kritik önem taşımaktadır. Türkiye’de yenidoğan ve okul çağı dönemlerinde tarama programları ile bebek ve çocuklarda işitme ile ilgili durum değerlendirilmeye çalışılmaktadır. Bebeğin bilişsel, sosyal ve dil gelişimi olumsuz etkilenmeden tanı konulması ve tedavinin düzenlenmesi amacıyla yürütülen yenidoğan taraması kapsamında hayatın ilk 3 gününde bebeklere işitme taraması yapılmaktadır. Tarama çocuklara herhangi bir zararı olmayan odyometri cihazı ile uygulanmaktadır. Yenidoğan taraması kapsamında her yıl 2500 bebeğe işitme kaybı tanısı konmakta ve tedavileri düzenlenerek gelişimlerinin geri kalması önlenmektedir.⁷

İşitme kaybı hayatın hiçbir döneminde normal kabul edilebilecek bir durum değildir. Yaşlılarda işitme kaybının erken tespiti ve bu duruma yönelik uygun müdahaleler demans, depresyon gibi pek çok hastalığın ve kazaların önlenmesinde etkili olmaktadır. Küresel Hastalık Yükü verilerine göre 65 yaş üstündeki kişilerin %65’i çeşitli seviyelerde işitme kaybı yaşamaktadır ve bu durumun önümüzdeki yıllarda artış göstereceği öngörülmektedir. Yaşlılarda işitme kaybı sık görülen, önlenemez, zararsız ve düşük maliyetli testlerle değerlendirilebilir bir durumdur. Bu yaş grubuna yönelik işitme tarama programlarının hazırlanması ve gerekli müdahalelerin yapılması önemlidir. Dünyada bazı ülkelerde yaşlılara yönelik yıllık veya 3 yıl aralıklarla tarama programları mevcuttur. Dünya Sağlık Örgütü’nün yaşlılara yönelik işitme tarama önerileri ise 50-65 yaş arasında 5 yıl aralıklarla, 65 yaş üstünde 1-3 yıl aralıklarla tarama yapılması yönündedir.⁸

İyi işitme ve iletişim yaşamın her aşamasında önemlidir. Yüksek sese karşı korunmak ve işitme kaybı riski taşıyan bireylerin işitmelerini düzenli olarak kontrol ettirmeleri bu sağlık sorununun olumsuz sonuçlarının önlenmesinde büyük öneme sahiptir. İşitme kaybının etkilerinin çoğu erken teşhis ve müdahalelerle azaltılabilmektedir. Bu nedenle işitme kaybı veya bununla ilişkili kulak hastalıkları olan kişilerin bir sağlık kuruluşuna başvurmaları gerekmektedir. İşitme kaybı olan bireylere yönelik işitme cihazları, koklear implantlar, özel eğitim programları, işaret dili eğitimleri, altyazı ve diğer destek cihazları içeren teknolojiler her yaşta işitme kaybı olan kişilere yardımcı olabilmektedir.^{9,10}

⁷[İnternet]<https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/haberler-cocukergen/3-mart-dunya-kulak-ve-isitme-gunu.html> (Erişim:20.02.2024)

⁸[İnternet]Dünya Sağlık Örgütü. Hearing Screening Considerations for Implementation. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/344797/9789240032767-eng.pdf?sequence=1> (Erişim:21.02.2024)

⁹ [İnternet] https://www.who.int/health-topics/hearing-loss#tab=tab_2 (Erişim:29.02.2024)

¹⁰ [İnternet] <https://www.who.int/campaigns/world-hearing-day/2021> (Erişim:29.02.2024)